

Kázeň z ev. Služieb Božích, BA (NK), 25. 6. 2024, 18.00,
utorok po 4. NE po Trojici, ES:482, 478, 365, A 60, čít.: 2Kr
5, 1-19 , **BIBLICKÉ KRIMINÁLKY 5**

2. Kráľov 5, 19b - 27: „Keď odišiel od neho na kus cesty,²⁰ povedal si Géchází, sluha Božieho muža Elízea: Hľa, môj pán ušetril tohto sýrskeho Naamána a neprijal z jeho rúk nič, čo priniesol. Akože žije Hospodin, pobežím za ním a vezmem si niečo od neho.²¹ A Géchází uháňal za Naamánom. Keď Naamán spozoroval, že niekto za ním beží, zoskočil mu v ústrety z voza a opýtal sa: Či je všetko v poriadku?²² Géchází odvetil: V poriadku. Môj pán ma posielal s odkazom: Ajhľa, práve teraz prišli ku mne z vrchu Efrajim dvaja mladíci z prorockých učeníkov. Daj pre nich, prosím, talent striebra a dva sviatočné obleky.²³ Nato Naamán povedal: Urob mi tú radosť a prijmi dva talenty. Prinútil ho, dal zviazať dva talenty striebra do dvoch mešcov aj dva sviatočné obleky a naložil to na svojich dvoch sluhov. Tí to niesli pred ním.²⁴ Keď prišiel na návršie, prevzal to z ich rúk a uložil v dome. Sluhov prepustil a oni odišli.²⁵ Sám však šiel ďalej a zastal pred svojím pánom. Elízeus sa ho opýtal: Odkiaľže, Géchází? Odpovedal: Tvoj služobník nebol nikde. 26 Nato mu povedal: Nešiel som azda v duchu s tebou, keď sa ktosi obrátil na svojom voze naproti tebe? Či je čas na prijímanie striebra alebo na prijímanie odevov, olivových sadov, viníc, oviec, statku, sluhov a slúžok?²⁷ Preto sa Naamánovo malomocenstvo naveky chytí na teba i na tvoje potomstvo. A vyšiel od neho malomocný ako sneh.“

Milí bratia, milé sestry!

Biblická kriminálka o Gécházím - sluhovi proroka Elízea, je **doslovom** príbehu o uzdravení vojvodcu Naamána (2Kr 5, 1 - 19). Príbehu, ktorý sa začína tým, že **veľký vojnový hrdina**, veliteľ vojska sýrskeho kráľa, no **zároveň malomocenstvom postihnutý Naamán, sa pokoril**. On, zvyknutý na pocty a uznanie, pristal na to, aby s ním zaobchádzali ako s malým chlapcom. Prišiel do Izraela, **odložil svoju pýchu a samolúbosť, svoju krásnu uniformu aj kráľovské odznaky svojej dôstojnosti** a sedemkrát sa ponoril do Jordánu. - Do rieky medzi zaslúbenou krajinou a púšťou - medzi životom a smrťou.

Pokora znamená uveriť, že Božie riešenie je lepšie ako naše. V praxi to značí prijať, že **Božie cesty sú najlepšie, že Bohu je poslušnosť milšia ako obeť (1Sam 15, 22) a že Pán Boh môže použiť čokoľvek pre vykonanie svojich zámerov.**

Naproti tomu malý muž - Elízeov sluha Géchází - sa chcel stať veľkým, no stal sa nečistým. Malomocným. Tým aj vylúčeným zo spoločenstva Božieho ľudu Izraela. Uzdravený Naamán je predobrazom tých, ktorí boli vyvolení spomedzi pohanov, kým malomocenstvom zasiahnutý Géchází predobrazom tých z Božieho ľudu, ktorí boli zavrnutí (por. R 11, 17 - 23).

Čo bolo Gécházího vinou? Ziskuchtivosť. Zneužite právomoci na osobné obohatenie sa. Klamstvo. Jeho počínanie je nielen zradou na svojom pánovi - prorokovi Elízeovi, ale aj na Hospodinovi. **Neuvážene zaobchádza s Božím menom:** „Akože žije Hospodin, pobežím za ním (t. j. za Naamánom) a vezmem si niečo od neho.“ Zneužíva Božie meno, a to nezostane bez trestu (2M 20, 7).

Naamán zaobchádza s Géchádzím veľmi úctivo, veď v Gécházím k Naamánovi prichádza Boží prorok Elízeus a v Elízeovi sám Hospodin. Práve toto Géchází zneužije.

Keď **Elízeus odmietol štedrú odmenu od Naamána**, urobil to **preto, aby ukázal že Božiu priazeň si nemôžeme kúpiť.** Tvárou v tvár smrti nám, podobne ako Naamánovi, peniaze nepomôžu. **To, čo nás zachráni, je viera v živého Boha**, nie peniaze, ani predstieranie zbožnosti (por. 2Tim 3, 5).

Gécházímu ako zámienka pre jeho klamné počínanie poslúžila dobročinnosť. **Svoju chamtivosť zaodel do cnostného rúcha.** Géchází tvrdí, že k Elízeovi prišli dvaja z prorockých učeníkov. Tvári sa, že peniaze a oblečenie pýta pre nich. Veď pre Naamána je to iba maličkosť. Naamán dá Gécházímu nie 1, ale 2 talenty striebra (talent - asi 30 kg). Na odnesenie príťažkeho striebra poskytne Naamán Gécházímu

aj svojich dvoch sluhov. Géchází nepotreboval divákov. **Zabudol, že divákom jeho života**, podobne ako života každého z nás, **je predovšetkým Boh.** Pán Boh sa v raji pýtal Adama: „Kde si?“ (1M 3, 9) - Kam si sa to, človeče, až dostal? Neskôr Kaina: „Kde je tvoj brat Ábel?“ (1M 4, 9) Teraz sa cez Elízeu pýta Gécházího: „Odkiaľže?“ (2Kr 5, 25).

Géchází je vskutku **tragickou postavou. Náruživu zatúžil po peniazoch, zneužil svoju právomoc, kradol, a opakovanie klamal:** najprv Naamánovi a potom Elízeovi.

Jeho počínanie pripomína starozmluvný príbeh o Áchánovi (Józua, 7. kap.) či novozmluvný príbeh o Ananiášovi a Zafire (Sk 5, 1 - 11). Títo manželia pokrytecky predstierali obetavosť v štedrom dávaní pre potreby cirkvi. V skutočnosti klamali. **Náboženskou horlivosťou si iba prikrášľovali vlastné ego.** „Nahodili fasádu zbožnosti“. No **Boh sa nenechá vysmievať** (Galatským 6, 7). Jeho „nedobehneme“, neprejdeme Mu cez rozum, **neprekabátime Ho metalízou zbožnosti na nanesenou na pokryteckom správaní.**

Nevieme, či bol Géchází neskôr uzdravený, podobne ako Naamán. Nám sa jeho trest môže javiť ako príliš tvrdý. Podľa vtedajšieho ponímania však išlo o spravodlivý trest. **Falošnosť rozkladá spoločenstvo Božieho ľudu.** Preto pri Áchánovi,

Ananiášovi a Zafire, aj pri Gécházím uvádza Sv. písmo veľmi prísne tresty.

Ešte ďalšia biblická postava z Novej zmluvy je **paralelou ku Gécházímu**: Ježišov **učeník Judáš**. Aj on, podobne ako **Géchází, dobre začal**. Obaja **boli pri Božích mužoch** – Géchází pri prorokovi Elízeovi, Judáš pri Božom Synovi Ježišovi, **a predsa sa nestali Božími**. Nestali sa vyslancami Božieho kráľovstva, ale reprezentantmi skazeného sveta. Otrkmi ctižiadosti a lakomstva. Poľutovania hodnými ľuďmi, ktorí **žili pri prameni, a predsa duchovne zahynuli od smädu**.

Príslušnosť k veriacej rodine, či k cirkvi je výhodou. Sama o seba však nestačí. Kde namiesto pokory vykvitne faloš, namiesto úprimnosti a pravdivosti pokrytectvo, tam je napriek vonkajšej spätosti s cirkvou možné duchovne zahynúť.

Vďaka Bohu, že **v Ježišovi Kristovi máme celkom iný obraz služobníka**, než akým bol Géchází. **Zároveň aj toho najlepšieho Učiteľa – Majstra**. Prosme, nech nás On utvrdí vo viere a zachová od zlého (2Tes 3, 3), **aby naša služba Pánovi bola motivovaná nie hrabivosťou a podvodmi, ale láskou z čistého srdca, z dobrého svedomia a z nepokryteckej viery** (1Tim 1, 5). Amen.

S použitím: Kolektív autorov: Výklady ke Starému zákonu II. – Knihy výpravné (vyd. Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří 1996);

*Kriminalgeschichten der Bibel (vyd. Deutsche Bibelgesellschaft, 2003);
Kolektív autorov: Průvodce životem – Knihy královské (vyd. International Bible Society & Luxpress, Praha 2000); J. O. Markuš: Prorok Elizeus (samizdat, nedatované): **Martin Šefranko, evanjelický a. v. farár***